

Om det tvetydiga

**Double – Gunilla Wiel-Svensson och Gunilla Leander,
Härnösands konsthall till 4 feb. 2017**

Hur kan två personer uppfatta och se samma bild eller händelse men ändå återberätta den på helt olika sätt? Den fråga som Gunilla Wiel-Svensson och Gunilla Leander ställer inför utställningen Double låter som ett uppslag för en omfattande tvärvetenskaplig avhandling. Konstnärerna menar att deras respektive arbeten har beröringspunkter med begreppet perception eller varseblivning, och att de vill föra samtal kring hur vi läser av visuella signaler. Även om jag förstår tanken, känns det nästan oöverstigligt för mig som besökare att försöka använda en sådan onekligen abstrakt och komplicerad fysiologisk-filosofisk bruksanvisning i en konstutställning. Men kanske ska jag inte ta det så bokstavligt, utan se det just som en ingång, en teoretisk gest för att sedan lämna över allt till mötet med det som konstnärerna visar. Utställningen, där det dokumentära och subjektiva ställs mot varandra i måleri, foto och video, kan naturligtvis inte ge några svar på frågan utan får tas som exempel på dubbelheten och mångtydigheten i en given bild i ett givet ögonblick. Vad det beror på att vi uppfattar olika får vi söka hos oss själva. Å andra sidan, eftersom vi människor trots allt är mycket lika varandra, tror jag nog att samstämmigheten i känslor och reaktioner inför det vi ser överväger.

I Gunilla Wiel-Svenssons installation "Sight" ligger en vattenfläckad gummimatta på golvet flankerad av ett stort fotografi och en lika stor målning som ser ut som en målad kopia av fotot. Först tänker jag att det är två variationer av media, av i det här fallet en urban sopskräpig miljö. Men snart ser jag att det över målningen lagt sig våta rännilar och insmugits avvikande detaljer under ytan, samt att färgen blivit grönsmutsigare. Om fotot är objektiv sanning (så långt det är möjligt med en kamera) blir den målade varianten konstnärens egen tolkning av fotot, där hennes personliga reflektioner kring miljöförstöring kan tänkas ha lagts till. På den svarta gummimattan droppar vatten från taket och bildar små pölar som delvis torkat till kristalliserade avlagringar, liksom oroande tecken. Om fotot i ett första ögonkast kan se ut som ordinär solblänkt våtmark, blir det övriga i verket en miljökritisk kommentar. Verkligheten är inte som den ser ut.

I andra mera renodlade diptyker låter Gunilla Wiel-Svensson foto och måleri möta varandra kant i kant inför ett givet motiv. Det fotografiska motivet, som genomgående är närstudier av mark, blir i målningarna giftigt beslöjade i samma anda som installationen. I en längre serie småbilder har hon låtit fotomotivet förlängas eller övergå i målning, som om tiden så småningom förvandlar det från ett tillstånd till ett annat.

Liknande dubbeltydiga perspektiv gestaltas i Gunilla Leanders arbeten. I videon "Transparent" är en hand utsträckt i stark närbild och den rör sig på olika sätt, från öppen med fingrarna prövande åt olika håll till knytnävsstramt försluten. Samtidigt ligger en annan hand transparent ovanpå den förra, inkopierad i en ljusare ton och som på samma sätt prövande rör sig i olika gester, kanske något mer mjukare och inbjudande. Även i den likaså svartvita videon "Handover" finns denna utsträckta hand men här syns också ägarens ansikte och dennes bara överkropp. Den visar en man – kan vara vem som helst – som ibland ler och sträcker ut handen liksom vänligt tillmötesgående. Då och då bryts bilden abrupt till negativ exponering, då hans kropp blir svart för en mikrosekund, innan videon återgår till sin naturliga återgivning. De två filmerna berättar om subtila överlagringar i en utsträckt hand, hur gester kan te sig både inbjudande och främmande beroende på våra individuella sätt att läsa av mänsklig kommunikation.

Gunilla Leanders fotografiserie "Falling" är ändå, kanske för sin allmänmänskliga igenkänning, det verk jag stannar mest inför. Ett ungt par syns inbegripna i en tyst uppgörelse, där mannen orolig verkar försöka förklara något för kvinnan medan hon till synes sårad håller honom på avstånd. I fortsättningen sker någon form av känslomässig förhandling innan de i den sista bilden böjer sina huvuden nära som i en hemlig viskning. Huvudaktörerna i dramat är gestiken i parets armar och händer, hur den kongenialt utmärker de bådas försök till närhet och avstånd, till ömhet och tvivel.

Utställningen kan visst ses som bra övningsexempel på den fråga om perception som konstnärerna tar upp. Men jag tycker faktiskt att "Double" är minst lika fruktbar att betrakta som metakonst, att göra konst av konst. Det framgår i betoningen på de olika teknikerna foto, video och måleri och att konstnärerna så klart pekar på skillnaderna mellan de respektive egenskaperna. Det märks när Gunilla Wiel-Svensson förvandlar en bild till ett annat medium, och framförallt i den stora installationen med sitt konstekniska samtal mellan foto, måleri och rumsligt objekt. Likaså när Gunilla Leander gör dubbelkopieringar i den ena videon och låter den andra fotografiskt implodera till sin negativform. Jag undrar hur många som märker återklang från klassiskt måleri i hennes fotoserie "Falling", hur utstuderat hon iscensatt kroppshållning och gester för deras psykologiska uttryck. Dessa så att säga mera formmässiga ingångar ger mig lite lösare tömmar, jag gillar att gå runt och titta på de enskilda konstverkens specifika egenheter och särskildheter och hur de mindre än att bekräfta snarare kan rubba mina invanda synsätt. Men det är kanske att se som en bonus.

Text och foto: Jan K Persson

Volym 2016-12-15